UNIVERSITAS Šafarikiana

KOŠICE 1992 ROČNÍK XXI. ČÍSLO 8

Štúdium na vysokých školách v ČSFR, našu univerzitu nevynímajúc, je stále poznamenané veľkou mierou *uzavretosti*. *Uzavretosť štúdia* sa vyznačuje niekoľkými znakmi.

Prvým znakom uzavretosti je prevažujúci počet povinných predmetov a hodín v učebných plánoch štúdia a nízke zastúpenie voliteľných predmetov. Študent viac-menej študuje to, čo je pre príslušný študijný odbor predpísané a jeho osobná voľba predmetov je obmedzená.

Druhým znakom uzavretosti je nepriepustnosť medzi študijnými odbormi na úrovni fakulty. Študent má len zriedkavo možnosť zapísať si a študovať predmety nad rámec vlastného študijného odboru. Hoci by aj na fakulte bolo viac študijných odborov, obyčajne chýbajú príležitosti pre schopných študentov študovať doplňujúce predmety, patriace do učebných plánov iných odborov.

Tretím znakom uzavretosti je nepriepustnosť medzi fakultami tej istej vysokej školy. Pretože absentuje kooperácia medzi fakultami v otázkach možnosti štúdia, študent fakticky nemá *príležitosť kombinovať štúdium svojho odboru*, hoci len s časťou iného odboru na druhej fakulte tej istej vysokej školy.

Medziodborové štúdium na UPJŠ
príležitosť pre talentovaných študentov

Dôsledky tejto uzavretosti štúdia sú zrejmé. Študent je len formálne študentom vysokej školy, v našom prípade Univerzity P. J. Šafárika, hoci mu diplom vydáva univerzita. To však nie je najvážnejší problém. Vážnejšie je to, že uzavretosť štúdia spôsobuje *uniformitu*, kým vysoké školstvo vo svete ide *cestou variabilnosti*.

Naše učebné plány študijných odborov sú rovnaké a záväzné pre všetkých študentov (vyjmúc odlišnosti pri voliteľných predmetoch). To znamená, že všetci študujú to isté a absolventi toho istého odboru sú rovnako odborne profilovaní. Nespochybňujem tu *fundamentálny základ štúdia*, t. j. *rovnakú skladbu predmetov* pre všetkých študentov odboru. Z druhej strany by tu však mala byť *príležitosť pre slobodnejšiu voľbu* študenta, najmä študenta schopného zvládnuť predmety nad rámec povinných, či už na vlastnej alebo aj na druhej fakulte univerzity. Stručne povedané, cesta k žiadúcej variabilnosti by mala byť asi takáto: *Nie všetci v plnom rozsahu to isté, ale všetci rovnaký základ a voliteľnú nadstavbu, pričom schopní s možnosťou aj iné, aj inde.*

Vedenie našej univerzity si uvedomuje, že *demonopolizácia školstva a nastupujúca trhová ekonomika* vyžaduje pripraviť našich absolventov na trh práce, v ktorom šancu presadiť sa majú len schopní. **(Pokračovanie na 4. strane)**

NÁVRH NA ÚPRAVU HODNOTENIA ŠTUDIJNÝCH VÝSLEDKOV VYSOKOŠKOLÁKOV

Zmena spôsobu klasifikácie

Doterajší spôsob hodnotenia študijnej úspešnosti študentov na našej univerzite má značné nedostatky. Vychádza *z trojstupňovej klasifikácie*; zo známok získaných za jeden semester sa stanoví aritmetický priemer bez ohľadu na závažnosť jednotlivých vykonaných skúšok pre *profilovanie študenta*. Známky z klasifikovaného zápočtu alebo z menej významnej disciplíny majú rovnakú váhu ako známka z viacsemestrového nosného predmetu.

V zahraničí sa už dávnejšie uplatňuje pre hodnotenie študijných výsledkov vysokoškolákov *bodovanie skúšok* a tento *osvedčený systém* zavádzajú aj niektoré naše vysoké školy, napríklad prírodovedecká fakulta v Bratislave. *Bodovú klasifikáciu* považujem *za perspektívnu* aj pre našu fakultu, resp. univerzitu.

Zásady bodového hodnotenia sú zhruba nasledujúce: Každý predmet má *určitú bodovú hodnotu*, ktorá umožňuje rozlíšiť ich dôležitosť podľa zamerania štúdia, môže sa preto stať, že ten istý predmet bude mať inú hodnotu pre študentov rôznych odborov, napr. pre učiteľské a odborové štúdium. Podľa *stanovenej profilačnej hodnoty* obdržia jednotlivé predmety rôzny maximálny počet bodov, napr. *nosné profilové predmety* 10 bodov, *výberové odborné predmety* 8 bodov, *všeobecné predmety* a *samostatné terénne cvičenia* alebo *klasifikované semináre* 5 bodov atď. Jednotlivé **(Pokračovanie na 2. strane)**

Z OBSAHU

Medziodborové štúdium na UPJŠ ● Návrh na úpravu hodnotenia študijných výsledkov vysokoškolákov ● Angličtina v Jakabovom paláci ● Medzinárodná konferencia: Odkaz J. A. Komenského a výchova človeka pre 21. storočie ● Úspech Študentského divadla z FF UPJŠ v Prešove v Bordeaux ● Rodinné lekárstvo ● Naša univerzita na veľtrhu vo Viedni ● ... naši jubilanti ...

Angličtina
v Jakabovom paláci

Od začiatku apríla tohoto roku znie Jakabovým palácom v Košiciach angličtina. Bolo tu inštalované *Centrum Britskej rady (English Teaching Resource Centre)*, ktorého hlavným poslaním je pomáhať učiteľom angličtiny v štátnych i súkromných školách. Na jeho slávnostnom otvorení dňa 9. apríla 1992 sa zúčastnili: prezident ČSFR *Václav Havel*, riaditeľ Britskej rady v Prahe *pán William Jefferson*, jeho zástupca pán *Paul de Quincey*, primátor mesta Košic pán *Ján Kopnický*, rektori vysokých škôl, dekani fakúlt, riaditelia škôl, anglickí lektori, vybraní učitelia angličtiny a ďalší významní hostia. Vedúcou tohto centra, ktorá sa o jeho založenie mimoriadne usilovala, je *Mgr. Marianna Gáborová*. Knižničný fond má na starosti *Dr. Anna Gregorovičová*.

Iniciátorom britských centier v ČSFR (napr. Praha, Brno, Bratislava, Banská Bystrica, Košice) je *Britská rada (the British Council)*, ktorá bola založená Kráľovskou Chartou v r. 1934. Jej patrónkou je kráľovná a vicepatrónom princ z Walesu. Úlohou Britskej rady je *rozvíjať spoluprácu v oblasti kultúry, vzdelávania, vedy a techniky* medzi Veľkou Britániou a ostatnými krajinami. Jej aktivita spočíva na celosvetovom partnerstve s cieľom zlepšiť medzinárodné porozumenie.

Košické Centrum Britskej rady bude v počiatočnom štádiu pomáhať hlavne v oblasti výučby a štúdia angličtiny prostredníctvom odborných seminárov pre učiteľov angličtiny, usporadúvaním rôznych kultúrnych programov a podujatí (napr. už realizované akcie – výstava učebníc angličtiny britských nakladateľstiev Oxford University Press a Heinemann International, divadelné predstavenie spoločnosti Spiral Theatre Company); v pôsobnosti centra bude aj jazyková výučba *pomocou počítačov CALL* (Computer Assisted Language Learning). K dispozícii je *knižnica a študovňa*, kde si môžu učitelia vypožičať: najnovšie publikácie z oblasti metodiky výučby anglického jazyka, aplikovanej lingvistiky, súčasné gramatiky, slovníky, testy, hry, informačné bulletiny o Veľkej Británii, kompletné kurzy s nahrávkami či videokazetami. V študovni sú k dispozícii periodiká ako *The Times, Daily Mirror, The Independent, The Guardian* a ďalšie časopisy. Je tu aj *audiomiestnosť*, kde si možno vypočuť audionahrávky, pozrieť *videonahrávky* a britský *Teletest*. Svoje priestory tu má aj *osobitná miestnosť pre Cambridgeské skúšky*.

Košické Centrum Britskej rady je jednou z mála miest v ČSFR, kde možno absolvovať svetovo uznávané skúšky z anglického jazyka. Všetky testy sa zostavujú v Anglicku pod vedením *University of Cambridge Local Examinations Syndicate (UCLES)*, čo je inštitúcia uznávaná nielen vo Veľkej Británii, ale na celom svete. University of Cambridge EFL Examinations sú *skúšky rôzneho stupňa náročnosti* zamerané na všeobecnú znalosť angličtiny. Participanti môžu absolvovať nasledujúce skúšky:

Preliminary English Test (PET) – *I. stupeň náročnosti*
First Certificate in English (FCE) – *2. stupeň náročnosti*
Certificate in Advanced English (CAE) – *3. stupeň náročnosti*
Certificate of Proficiency in English (CPE) – *4. stupeň náročnosti.*

Skúšky vo všeobecnosti preverujú štyri základné lingvistické zručnosti (čítanie s porozumením, počúvanie s porozumením, písomný prejav, ústny prejav), znalosť gramatiky a praktickú znalosť anglického jazyka. Po zložení skúšky získavajú participanti *certifikát*, ktorý je *platný bez obmedzenia*. Najrozšírenejšou skúškou vôbec je *First Certificate (FCE)*, ktorá je uznávaná v obchode, priemysle, na niektorých univerzitách, polytechnikách a iných inštitúciách.

Na skúšky sa možno pripraviť v osobitných kurzoch na Jazykovej škole alebo samoštúdiom. Katedra jazykov zatiaľ tento druh prípravy na skúšky nezabezpečuje.

Veríme, že Centrum Britskej rady, resp. English Teaching Resource Centre v Košiciach sa stane kultúrnym, vzdelanostným a vedeckým stánkom, ktorý umožní učiteľom anglického jazyka na všetkých typoch a stupňoch škôl zdokonaliť sa v angličtine, zvýšiť svoju odbornú úroveň, zlepšiť metodiku výučby anglického jazyka, zavádzať do hodín nové, aktuálne materiály, zoznámiť sa a nadviazať kontakty s množstvom zaujímavých, anglicky hovoriacich ľudí, budovať systematicky svoju komunikatívnu i odbornú kompetenciu.

PhDr. Oľga Farkašová, CSc.
Katedra jazykov UPJŠ, Košice

(Dokončenie z 1. strany)

predmety majú pridelenú bodovú hodnotu ako celok, pričom jej rozdelenie na skúšky, cvičenia a semináre si určí katedra. Učitelia zapisujú do klasifikačných hárkov bodové hodnotenie z absolvovanej disciplíny, do indexov zapisujú slovom známku prepočítanú z bodovej hodnoty podľa smernic dekanátu, napr. 65 – 70 % maximálnej hodnoty zodpovedá známke dobrá, 80 – 90 % známke veľmi dobrá atď.

Študent si musí zapísať predmety v istej minimálnej bodovej hodnote za semester, napr. na dosiahnuteľných 50 bodov. Na postup do ďalšieho ročníka musí študent získať *predpísané minimum bodov*, napr. 65, pričom musí uspieť z profilujúcich predmetov. Pre každý študijný odbor sú stanovené predmety, ktoré si študent zapisuje povinne; tieto sú rozčlenené na

NÁVRH NA ÚPRAVU HODNOTENIA ŠTUDIJNÝCH VÝSLEDKOV VYSOKOŠKOLÁKOV

Zmena spôsobu klasifikácie

profilujúce a vedľajšie a spolu musia predstavovať istý podiel na predpísanom bodovom minime, napr. 30 bodov za semester. Ďalej sú určené *predmety výberové*, ktoré sú zvyčajne zamerané k problematike diplomovej práce. Poslednou kategóriou budú *doplnkové predmety* podľa *dobrovoľného výberu*, ktorými študent musí dosiahnuť minimálny počet bodov určených na semester. Tieto sú *voliteľné* z istého *širokého okruhu ponúk*, napr. cudzí jazyk, programovanie, špeciálne laboratórne alebo terénne techniky, dokumentaristika, filozofia vedného odboru atď. Za opravné termíny by sa zrážal istý počet bodov, takisto odstupňovaný podľa významnosti daného predmetu, prípadne aj limitovaný počtom dosiahnutých bodov; napr. pri splnenej minimálnej kvóte sa nemusia rátať opravné termíny z mimoprofilových disciplín.

Celkový počet získaných bodov umožní stanoviť kritériá pre udelenie prospechového a katedrového štipendia, ceny dekana atď.

Doc. RNDr. Zdenko Vostál, CSc.
Katedra antropológie a zoológie
Prírodovedeckej fakulty UPJŠ, Košice

Medzinárodná konferencia:

Odkaz J. A. Komenského a výchova človeka pre 21. storočie

(Pohľad účastníka konferencie)

Po viac ako ročnej príprave vyvrcholilo úsilie hlavných organizátorov z FF UK v Prahe a FF UK v Bratislave do osláv 400. výročia narodenia J. A. Komenského, a to do medzinárodnej konferencie, nazvanej: *Odkaz J. A. Komenského a výchova človeka pre 21. storočie*.

Konferencia sa konala v Prahe v dňoch 23. – 27. marca 1992 v pražskom Paláci kultúry pod záštitou prezidenta ČSFR *Václava Havla* a generálneho riaditeľa UNESCO *Frederica Mayora*. Na pražskú časť konferencie priamo nadväzovali oslavy v Uhorskom Brode spojené s otvorením novej expozície v Múzeu J. A. Komenského a konferencia v Bratislave, pod názvom: *J. A. Komenský a slovenská kultúra*.

Pražská časť konferencie za účasti vyše 1200 účastníkov bola významnou a rozsiahlou vedecko – spoločenskou udalosťou. Jej vedecká časť bola vymedzená rokovaním v plenárnych zasadnutiach a v rokovaní 7 tematicky odlišených sekcií, spoločným menovateľom ktorých bola osobnosť a dielo J. A. Komenského.

Veľkým počtom účastníkov bolo naplnené slávnostné otvorenie konferencie. Prítomní boli privítaní Komenského slovami: *„Světla Evropy, mužové učení, zbožní a mravní, buďte zdrávi!"* Tieto slova učiteľa národov potom vo svojich pozdravných prejavoch vecne, filozoficky, poeticky, pedagogicky, historicky i nábožensky aktualizovane rozvádzali 13 účastníci úvodnej – pozdravnej časti konferencie. Vzácnymi hosťami medzinárodnej konferencie, jej otváracieho ceremoniálu, boli: prezident ČSFR *Václav Havel*, námestník generálneho riaditeľa UNESCO *Colin N. Power*, ako i mimoriadne vzácny host – potomok z rodu Komenských – pani *Gerda V. Figulusová – Kalliková*, žijúca dodnes v USA.

Okrem odbornej časti konferencie sa pražskí organizátori postarali i o bohato zastúpenú jej *spoločenskú časť*.

Pripravili celý rad kultúrnych podujatí – *slávnostný koncert*, na ktorom v podaní *Speváckeho združenia moravských učiteľov*, súboru *Vivat Comenius*, súboru *Musica Bohemica* i *Speváckeho združenia pražských učiteliek* zazneli tóny hudby na texty J. A. Komenského; *Českú omšu* na poctu J. A. Komenského od *J. Krčeka*; – *Koncert* na texty z Obecní porady o nápravě věcí lidských; *moravský folklór* v podaní detskej folklórnej skupiny *Valášek*. – Veľa účastníkov konferencie sa zúčastnilo *Dvořákovej opery Rusalka* v priestoroch Národného divadla.

Súčasťou pracovno – slávnostnej časti konferencie bolo i *odovzdávanie čestných doktorátov* a *prijatie významných komeniológov* u podpredsedu vlády ČSFR *Jána Mikloška*.

Vedecko – pracovná časť konferencie prebiehala v rokovaniach 7 sekcií. Ich obsahové zameranie malo nasledovné názvy:

1. Výchova pre 21. storočie
2. Práva dieťaťa a rozvoj osobnosti
3. Materiálne a didaktické prostriedky v kontexte informačnej technológie
4. J. A. Komenský o predškolskej výchove a jeho odkaz
5. J. A. Komenský a význam jazykového a literárneho vzdelania
6. J. A. Komenský a „res humanae"
7. J. A. Komenský ako teológ.

Paralelne s rokovaním na pôde Univerzity Karlovej prebiehalo *trojdňové kolokvium študentov a profesorov* na tému: *Stredná Európa – pojem a problém*. Problematika tohoto kolokvia bola vymedzená nasledovnými okruhmi:

- Pojem strednej Európy ako prienik historického, kultúrneho a geografického vymedzenia;
- Región strednej Európy ako miesto stretávania sa rôznych európskych, vývojových tendencií;
- Stredná Európa ako priestor duševných kríz.

V záverečnom slove k práci sekcií prorektor UK, ktorý tejto sekcii predsedal, veľmi vysoko ohodnotil hlavne aktivitu študentov v tomto kolokviu.

Mimochodom, bolo zaujímavé pozorovať, ako sa konferencie zúčastňovali študenti. Boli nielen pomocnými organizátormi, tlmočníkmi, ale mnohí z nich sa rokovaní zúčastnili ako aktívni účastníci, zapájajúci sa do vedeckých diskusií. Napríklad z brnenskej FF MU sa na konferenciu vydala celá skupina študentov odboru pedagogika.

Rokovaní v sekciách sa zúčastňovali zahraniční i naši významní komeniológovia, predstavitelia modernej pedagogickej vedy, teoretici, učitelia vysokých škôl, výskumní pracovníci, teológovia, ako i učitelia všetkých typov škôl. Pre veľký rozsah konferencie nebolo možné fyzicky zúčastňovať sa rokovania všetkých sekcií. Autorka tohoto príspevku sa zúčastnila aktívne rokovania v 1. sekcii, ako i rokovania jedného z tzv. „okrúhlych stolov", ktorý riešil *spoločné pedagogické problémy v „postsocialistických krajinách"*.

Rokovania v 1. sekcii sa dotýkali *5 tematických okruhov* s nasledovným obsahovým zameraním:

a) *Otázky transformácie vzdelávacích systémov*, poňatie školských reforiem, otázky humanizácie curricula a postojov ku zmenám v školských systémoch, vzťah pedagogického výskumu a školských reforiem.

b) *Otázky filozofie výchovy* – tu referáty akcentovali problém technickej civilizácie a väčšinou zdôrazňovali z rôznych uhlov pohľadu nutnosť zmeny postavenia človeka voči človeku i planéte, na ktorej žije. Zdôraznený bol i význam hodnôt v ľudskom živote. Vedľa inžinierskeho prístupu ku vzdelaniu je potrebné sledovať i *humánnu náplň eduktívnych programov*.

c) Ďalší okruh sa týkal *otázok didaktiky a problémov kooperácie*. V tejto súvislosti boli opäť zdôrazňované *problémy humanizácie vzdelania*.

d) Referáty boli zamerané na *vzťah inšpiratívnych ideí J. A. Komenského k vybraným stránkam výchovného procesu;* vzhľadom k budúcnosti ľudstva je potrebné venovať pozornosť otázkam výchovy k mieru ako i k hľadaniu ciest z labyrintu moderného sveta vo vzťahu k výchove detí; je potrebné hľadať cesty sveta, cesty života, ktoré majú dnes svoje tienisté stránky.

e) Vyšpecifikoval sa tiež okruh, ktorý sa dotýkal otázok *prípravy budúcich učiteľov*, demonštrovaná bola *nutnosť primeranosti učiva veku dieťaťa* a svoje miesto našli i *problémy ekologickej výchovy v príprave učiteľov*.

Rokovanie v sekcii 1/b otvorilo i témy *z oblasti psychológie a pedagogiky*. Pozornosť tu bola venovaná vytváraniu zmysluplného ľudského života, motívu domova v živote človeka, otázkam hygieny **(Pokračovanie na 5. strane)**

Medziodborové štúdium na UPJŠ

príležitosť pre talentovaných študentov

(Dokončenie z 1. strany)

široko profilovaní a adaptabilní absolventi. Naplnenie tohoto trendu si vyžaduje isté *štrukturálne zmeny štúdia.* Preto na UPJŠ vznikla idea predstavovaná *modelom medziodborového štúdia.* Po prerokovaní v pedagogickej komisii rektora a s dekanmi fakúlt bol tento model rozpracovaný a prijatý tak, aby:

- vytváral *príležitosti pre talentovaných študentov* a flexibilne uspokojoval ich vzdelávacie záujmy,
- umožňoval *priepustnosť medzi študijnými odbormi a priepustnosť medzi fakultami UPJŠ.*

Treba zdôrazniť, že *medziodborové štúdium* sa umožňuje prijatým a už zapísaným študentom, ďalej, že uchádzať sa o neho môže každý študent UPJŠ denného štúdia. V zásade je to možné v dvoch typoch:

A) na vlastnej fakulte, teda na fakulte, na ktorej je zapísaný

B) na druhej fakulte UPJŠ.

Obidva typy poskytujú tieto 4 možnosti:

1. *štúdium doplňujúceho odboru;*
2. *štúdium doplňujúceho štátnicového predmetu;*
3. *štúdium doplňujúceho predmetu(ov);*
4. *voľná účasť na prednáškach a cvičeniach.*

O spôsobe organizácie a rozsahu medziodborového štúdia na vlastnej fakulte (typ A) rozhoduje dekan. Napríklad dekan FF rozhodne, ako, a v akom rozsahu bude toto štúdium organizované na fakulte pre študentov FF.

Medziodborové štúdium na druhej fakulte UPJŠ (typ B) vyžaduje koordinovaný postup všetkých fakúlt. Preto *boli prijaté nasledovné smernice,* platné na všetkých fakultách rovnako:

1. Štúdium doplňujúceho odboru na druhej fakulte

Žiadosť o štúdium odboru podáva študent dekanovi tej fakulty, na ktorej sa rozhodol doplňujúci odbor študovať. K žiadosti sa vyjadruje dekan vlastnej fakulty.

V prípade vyhovenia žiadosti vydá dekan študentovi index a študent si zapisuje všetky predmety odboru podľa učebného plánu riadneho štúdia.

Štúdium odboru končí štátnou skúškou, o ktorej vydá dekan fakulty osvedčenie, (resp. aj ďalší diplom). O povinnosti vypracovať ďalšiu diplomovú prácu rozhoduje dekan.

2. Štúdium doplňujúceho štátnicového predmetu na druhej fakulte

Žiadosť o štúdium štátnicového predmetu podáva študent dekanovi tej fakulty, na ktorej sa rozhodol študovať doplňujúci štátnicový predmet. K žiadosti sa vyjadruje dekan vlastnej fakulty.

V prípade vyhovenia žiadosti vydá dekan študentovi index a študent si zapisuje tie predmety učebného plánu, ktoré podmieňujú jeho pripustenie k štátnej skúške.

Štúdium končí štátnou skúškou, o ktorej vydá dekan fakulty osvedčenie. O povinnosti vypracovať ďalšiu diplomovú prácu rozhoduje dekan.

3. Štúdium doplňujúcich predmetov na druhej fakulte

Žiadosť o štúdium podáva študent dekanovi tej fakulty, na ktorej sa rozhodol študovať doplňujúci predmet(y). K žiadosti sa vyjadruje dekan vlastnej fakulty.

V prípade vyhovenia žiadosti si študent zapisuje predmet(y) do vlastného indexu.

Štúdium končí podľa učebného plánu riadneho štúdia, t. j. zápočtom alebo skúškou.

4. Voľná účasť na prednáškach a cvičeniach na druhej fakulte

O umožnenie účasti na výučbe požiada študent príslušného vyučujúceho (nevyžaduje sa písomná žiadosť). Vyučujúci má právo žiadosť odmietnuť z bezpečnostných dôvodov, kapacitných dôvodov, alebo z dôvodov finančnej náročnosti.

Študent si predmety nezapisuje. Nevzťahujú sa na neho zápočtové požiadavky, ani povinnosť vykonať skúšku.

Všeobecné podmienky medziodborového štúdia na UPJŠ

Medziodborové štúdium sa riadi nasledovnými *všeobecnými podmienkami:*

1. Písomnú žiadosť o medziodborové štúdium (tlačivá vydávajú študijné oddelenia fakúlt) podáva študent dekanovi do 30. 8., resp. u študenta nastupujúceho do 1. ročníka do 30. 9. školského roka. V dvojtýždňovej lehote dostane študent písomné stanovisko, ktoré je v prípade vyhovenia žiadosti dokladom k zapisovaniu si tých predmetov, o ktoré študent žiadal, a dokladom pre príslušných vyučujúcich k povoleniu účasti študenta na vyučovaní.

2. Študent v žiadosti (3 exempláre) uvádza meno, ročník, fakultu, študijný odbor a tiež:
   - o *aké medziodborové štúdium* žiada;
   - *dôvod – motív* medziodborového štúdia;
   - *výsledky* všetkých vykonaných skúšok;
   - *prehlásenie,* že berie na vedomie a bude dodržiavať všeobecné podmienky medziodborového štúdia.

3. Študent má *právo voľby* akéhokoľvek medziodborového štúdia a ich kombinácií. Dekan má právo žiadosť zamietnuť, predpísať prijímaciu skúšku, prijať študenta bez prijímacej skúšky.

4. Nevylučuje sa *nesúbežné štúdium,* t. j. študent si môže vybrať predmety učebného plánu aj iného ročníka, než v ktorom je zapísaný na riadne štúdium.

5. Nevylučuje sa *skrátenie, či predĺženie doby* skončenia doplňujúceho odboru (predmetu) oproti dobe, ktorá je stanovená učebným plánom pre riadne štúdium.

6. Študent medziodborového štúdia *dodržiava ustanovenia štatútov* vlastnej aj druhej fakulty.

7. Počas štúdia na dvoch fakultách, alebo dvoch odborov na vlastnej fakulte, študentovi *neprináležia nijaké zvýhodnenia,* sociálne, finančné a iné, okrem tých, ktoré mu boli priznané ako riadnemu študentovi. Ide najmä o štipendium, ubytovanie a stravovanie v ŠD, zľavy na cestovnom a podobne.

8. Študent z titulu medziodborového štúdia *nemá nárok na úľavy* z plnenia študijných povinností ani na jednej z fakúlt, na ktorých študuje. Na základe žiadosti môže dekan študentovi povoliť *individuálny študijný plán.*

9. V priebehu medziodborového štúdia má študent *rovnaké práva opakovania* zápočtov, skúšok, ročníka, ako je to stanovené v štatútoch fakúlt pre riadnych študentov, za predpokladu, že štúdium na druhej fakulte (štúdium druhého odboru, predmetu na vlastnej fakulte), ukončí skôr alebo v rovnakom termíne.

10. *Pri neplnení študijných povinností* (rovnajúcemu sa

vylúčeniu zo štúdia pre neprospech v riadnom štúdiu), dekan zruší študentovi povolenie na medziodborové štúdium, pričom možnosť pokračovať v štúdiu vlastného (pôvodného) odboru ostáva zachovaná.

11. *Pri vylúčení zo štúdia* vlastného odboru alebo po jeho zanechaní, stráca študent možnosť pokračovať v medziodborovom štúdiu. Znamená to, že sa nepripúšťa možnosť pokračovať v štúdiu doplňujúceho odboru (predmetu) na vlastnej, alebo aj na druhej fakulte, po vylúčení alebo zanechaní štúdia vlastného odboru.

12. *Po skončení štúdia* na vlastnej fakulte, teda po skončení riadneho štúdia, prestáva byť študent riadnym študentom, aj napriek tomu, že medziodborové štúdium ešte neskončil. Dekan mu toto štúdium umožní dokončiť s podmienkou, že absolvent uhradí náklady na ďalšie štúdium. Formu dokončenia štúdia a výšku nákladov stanoví dekan.

13. *Známky zo skúšok* predmetov medziodborového štúdia sa nezapočítavajú do študijného priemeru pre priznanie štipendia.

14. Na Lekárskej fakulte UPJŠ môžu študenti iných fakúlt v rámci podmienok medziodborového štúdia študovať všetky teoretické a predklinické predmety. Štúdium klinických predmetov sa touto formou neumožňuje.

Názory na *prezentovaný model medziodborového štúdia* na našej univerzite budú isto rôznorodé. Vážnou bude aj otázka, či je to zvládnuteľné vzhľadom na to, že naše fakulty nie sú situované v jednom areáli, ale v dvoch mestách. Myslím však, že by bolo chybou hľadať dôvody, pre ktoré to nepôjde, a pritom zisťovať, že najlepší maturanti uprednostňujú iné univerzity práve kvôli tomu, k čomu sme sa my nedokázali rozhodnúť. Nedajú sa vopred predvídať všetky problémy, ale je tu vcelku dobrý základ na ich prekonávanie. Je tu model odvodený od základnej idey – *prelomiť uzavretosť štúdia* a vytvoriť podmienky, či príležitosť pre tých študentov, ktorí *chcú o čosi viac ako štandardné vzdelanie,* a ktorí majú k tomu *odhodlanie a predpoklady.*

Verím v opodstatnenosť tejto idey, a rovnako verím, že na našej univerzite je nemálo takých pedagógov a študentov, ktorí ju dokážu naplniť.

PaedDr. Milan Ďuriček, CSc., prorektor UPJŠ

Medzinárodná konferencia:

Odkaz J. A. Komenského a výchova človeka pre 21. storočie

(Pohľad účastníka konferencie)

(Dokončenie z 3. strany)

a *formovaniu postojov* k sexuálnej výchove a podobne. (Americký kolega napr. popísal princípy práce škôl pre homosexuálne orientovaných jedincov.)

V čase rokovaní zorganizované tzv. „okrúhle stoly" riešili témy: Výchova talentovanej mládeže, rozvíjanie ľudskej dimenzie a hľadanie ciest porozumenia na celej planéte, Európska rodina od 17. po 20. storočie ako i „okrúhly stôl" študentov s témou: Čas porozumenia, t. j. *problematika medziľudskej komunikácie.*

Z pôdy UPJŠ bolo na konferencii prítomných viacero učiteľov, predovšetkým učiteľia z katedier pedagogiky a učitelia – technici, ktorí zabezpečovali paralelne s konferenciou prebiehajúcu *výstavu učebných pomôcok COMEXPO.*

Výstavu si v priestoroch Paláca kultúry prezreli nielen účastníci konferencie, ale prišli sa na ňu pozrieť i mnohí učitelia a deti zo škôl Prahy a okolia. Bolo vskutku zaujímavé pozorovať, ako sa najmä pri počítačoch – ktoré mimochodom tvorili najpočetnejšie zastúpené učebné pomôcky – prepletajú generácie, ktoré rástli bez výpočtovej techniky, a tí, ktorým je *computer* už bežnou súčasťou ich života.

Ak hovoríme o účastníkoch z pôdy UPJŠ, z ktorých na konferencii viacerí aktívne vystúpili, je potrebné zdôrazniť, že už dva roky pred konferenciou sa na práci v jej prípravnom výbore zúčastňoval prof. *dr. Andrej Čuma, CSc.* – významný slovenský komeniológ, bývalý pracovník FF UPJŠ.

Bezprostredná atmosféra medzi domácimi i zahraničnými účastníkmi, ktorá vznikala zvlášť v prestávkach, by sa dala symbolizovať jedným skoro dojímavým obrázkom: japonská učiteľka síce slabou angličtinou, ale so silným jasom očí a láskou k práci rozdáva špeciálne papieriky a učí iných skladať vtáčika, ktorý u japonských detí symbolizuje túžbu po živote, mieri, zdraví a dobrote v ľuďoch na celom svete. Veď práve hrou, dobrom, porozumením detskej duše, vážnosťou vo vzťahu k úlohe učiteľa by sa mal rozvíjať odkaz J. A. Komenského.

Všetci účastníci si uvedomovali rozsiahlosť rokovania konferencie, preto sa najmä u domácich objavovali i nenaplnené očakávania, či sa „obyčajné" učiteľstvo dočká realizácie myšlienok *o náprave nášho neuspokojivého stavu školstva,* či bude širšia možnosť oficiálnej konfrontácie, nájdenie záštity a pod.

Medzi radovými učiteľmi sa objavovala neraz otázka, či by nebolo bývalo vhodné *zvoliť za rokovací jazyk češtinu.* Nezaslúžil by si J. A. Komenský, aby sa o jeho diele hovorilo predovšetkým jeho rodným jazykom? Nebolo totiž vždy príjemné počúvať „angličtinu" našinca, ktorý bez dobrej jazykovej prípravy referátom skôr strácal ako získaval. Konečne i tento netypický jav podčiarkuje aktuálnosť myšlienky Komenského *o bráne jazykov otvorenej!*

Je nevýhodou veľkých a rozsiahlych akcií, akou bola i táto medzinárodná konferencia, že sa účastník stráca v množstve rôznorodých sekcií, rokovanie ktorých nemôže fyzicky absolvovať. Asi preto bolo i *záverečné zhromaždenie* opäť bohaté na účasť. Od vedúcich sekcií sa prítomní dozvedeli, čo sa robilo v jednotlivých sekciách. Z ich zovšeobecňujúcich správ bolo zrejmé, že sa v každej sekcii pracovalo veľmi intenzívne, že sa naozaj vzdal hold géniu J. A. Komenského. Bolo dojímavé počuť, ako sa celý svet učil a poučil z jeho diela. Žiaľ, ešte veľmi veľa jeho myšlienok je zatiaľ nenaplnených i dnešným vyspelejším, vzdelanejším svetom, preto problémy východu, západu, juhu i severu našej planéty, – mieru, slobody, života a školstva na nej, – sú stále aktuálne.

Záverečné slovo *rektora UK profesora Radima Palouša* vyznelo ako úprimná vďačnosť všetkým organizátorom i účastníkom tejto medzinárodnej konferencie. (Nedostačujúce finančné prostriedky nedovoľujú zatiaľ vydať všetky pracovné materiály tejto konferencie, ale u účastníkov konferencie z pôdy UPJŠ *sú k dispozícii abstraktá odznelých referátov.*)

Doc. PhDr. Marta Černotová, CSc.
Filozofická fakulta UPJŠ v Prešove

Úspech Študentského divadla
z FF UPJŠ v Prešove v Bordeaux

V dňoch 30. 3. – 4. 4. 1992 sa konalo ďalšie z rady teatrologických podujatí, ktoré pod názvom *7 dní univerzitného divadla* organizuje kultúrne oddelenie *Univerzity Michaela de Montaigne* so sídlom vo francúzskom meste *Bordeaux*.

Ide o podujatie, ktorého hlavný zmysel nespočíva len v prehliadke študentských amatérskych divadiel pôsobiacich na rôznych európskych univerzitách, ale aj v tvorivých vedeckých diskusiách na rôzne teatrologické témy.

Tohtoročné divadelné dni v Bordeaux naplnili uvedený koncepčný zámer ich organizátorov takmer do bodky.

V priebehu uvedeného týždňa sa konali súčasne dve akcie, pričom obidve sledovali jeden jediný cieľ: odpovedať na otázky spojené s riešením krízy v európskom študentskom divadelníctve.

V priestoroch miestnej „akademickej" divadelnej sály sa pokúšali o nesmelé odpovede divadelní tvorcovia a v neďalekom kultúrnom stredisku zasa popredni teoretici divadla takmer z celej západnej Európy, vrátane dvoch predstaviteľov divadelnej obce z Maďarska a Poľska.

Divadelnej prehliadky sa zúčastnilo 7 súborov, pričom každý z nich, okrem Študentského divadla z Filozofickej fakulty UPJŠ z Prešova, vystúpil s jedným predstavením.

Prítomných 6 študentských divadelných súborov zo západoeurópskych univerzít sa predstavilo divadelnou poetikou u nás dobre známou a odskúšanou už v 60. a 70. rokoch na amatérskych i profesionálnych scénach. Vlastnosti tejto poetiky sa prejavili – niekde viac, niekde menej – ale vcelku vo všetkých predstaveniach týchto súborov. Značným sklamaním bolo vystúpenie domáceho súboru z Bordeaux, ktoré pripravilo poetickú kreáciu na motívy *Flaubertovho Pokušenia svätého Antona*. Odhliadnuc od toho, že táto ich kreácia mala byť súčasťou spoločného projektu s prešovským *Študentským divadlom*, ktorý sa z rôznych príčin nerealizoval, samotná inscenácia uvedenej predlohy nastolila mnohé otázky najmä režijného charakteru. Zmysluplná a pre javiskové stvárnenie vhodná predloha sa problematickým režijným vedením zmenila na gnómicky agitačný text, ktorý herci reprodukovali spôsobom, akým sa to robilo aj u nás pri rôznych výročiach alebo udalostiach kultúrno – politického charakteru. Celkove možno povedať, že vo všetkých predstaveniach súborov zo západných univerzít chýbala *výraznejšia avantgardná divadelná poetika* či aspoň nejaký *invenčný tvarový experiment*, ktorý, našťastie, ešte nevymizol zo známych divadelných prehliadok Akademického Prešova.

Prešovský súbor prišiel do Bordeaux z *Mrožkovým Mučeníctvom a smrťou Petra Oheya* a s *Karáskovou Tvorivou dielňou*. Prítomných divákov zaujali obidve predstavenia, hoci to druhé podstatne viac. Dôvodom bola jednak – z hľadiska tohto podujatia – *netradičná poetika* vychádzajúca z dekomponovaného autorského divadla, ktorú si *Karásek* odskúšal spolu s *B. Uhlárom* aj na profesionálnych divadelných scénach, a jednak spoluúčasť členov domáceho súboru na tvorbe tejto verbálne neakcentovanej inscenácie. Týmto spôsobom sa aspoň sčasti naplnila predchádzajúca dohoda tvorby spoločnej divadelnej dielne, ktorá by sa mohla – vo väčšom rozsahu – realizovať už v októbri na ďalšom ročníku Akademického Prešova, kde je tento súbor pozvaný. Pre Prešovčanov bol povzbudením do ďalšej práce nielen aplauz prítomného publika, ale aj neformálny záujem účastníkov tohto podujatia o jeho umelecké ciele, o jeho históriu i o divadelný kontext, v ktorom pôsobí. Treba ešte pripomenúť, že súbor dostal konkrétne ponuky na ďalšie vystúpenia.

Druhou spomínanou akciou *7 dní univerzitného divadla* v Bordeaux bolo *medzinárodné kolokvium* venované *európskemu amatérskemu divadlu a otázkam divadelného života na univerzitách*.

Z množstva zaujímavých myšlienok, ktoré na ňom odzneli, zaujali najmä tieto:

Väčšina jeho účastníkov priznala – priamo či nepriamo – isté problémy v študentskom divadelníctve na európskych univerzitách. Za jednu z príčin označili značnú *komercionalizáciu umenia*, divadla zvlášť, ktoré sa stalo *„tovarom a tržnou hodnotou"*. Mnohé divadelné súbory sa rozpadávajú už po prvom predstavení, a to najmä z finančných dôvodov. Inou príčinou je *„diktát"* tvorcov inscenácií a vedúcich súborov, resp. ich sponzorov, ktorí bránia *plnému rozvinutiu kreatívnych schopností hercov*. Dobrých inscenácií je málo. Napríklad vo Francúzsku, ako sa uviedlo, je pomer medzi kvalitnými a nekvalitnými inscenačnými tvarmi 1:32. Východiská z tohto stavu videli účastníci kolokvia jednak v radikálnom prehodnotení doterajšieho chápania vzťahov medzi vedením univerzít a divadlami, ktoré na nich vznikajú, ďalej v *zriadení škôl* pre týchto amatérskych divadelníkov a napokon, a to stojí za pozornosť, vybudovaním akýchsi *dátabánk informácií* o divadelnom živote na európskych univerzitách a o divadelných scenároch, ktoré by zjednodušili *prístup ku kvalitným dramatickým predlohám*. V tomto smere sa už začali práce na dvoch francúzskych univerzitách – *v Besancon a Montpellier*.

7 dní univerzitného divadla v Bordeaux bolo veľmi poučných pre všetkých jeho účastníkov. Pre náš amatérsky divadelný život na univerzitách je poučný dvojnásobne: jednak v tom, že naznačil *možnosti komunikácie* našich *divadelných poetík s divákom* žijúcim v inom kultúrnom priestore a ďalej v tom, že pomenoval spôsoby ako *eliminovať potenciálnu krízovosť* v našom – najmä vysokoškolskom amatérskom divadelníctve.

PhDr. Ján Gbúr, Katedra slov. jazyka FF UPJŠ, Prešov

Rodinné lekárstvo

Dňa 17. 3. 1992 o 9.00 hod. slávnostným príhovorom otvoril dekan LF UPJŠ *doc. MUDr. I. Jurkovič, CSc.*, výučbu nového predmetu – *rodinného lekárstva*. Historická udalosť sa konala v posluchárni č. 2 a mala formu *blokovej výučby*. Na organizovaní tejto akcie sa podieľalo i vedenie FNsP, zastúpené riaditeľom *MUDr. R. Rolandom* a česko – slovensko – zdravotnícka spoločnosť, aktívne zastúpená jej predsedom *MUDr. S. Ungerom a Dr. J. Tumom*.

Podujatie malo za cieľ oboznámiť študentov s náplňou činnosti, funkciou a životom všeobecného lekára.

Ako v odbornom úvode do problematiky zdôraznila koordinátorka *MUDr. E. Vargová*, zatiaľ je adekvátne v našich pomeroch hovoriť *o všeobecnom lekárstve*, aj keď cieľom je dospieť k disciplíne *„rodinného lekárstva"*. Potom definovala *všeobecné lekárstvo* ako *interdisciplinárny medicínsky odbor*, ktorý sa kontinuálne stará o človeka v zdraví i chorobe.

O náplni práce „rodinného lekára" vo Švajčiarsku referovali v pútavých

(Pokračovanie na 7. strane)

(Pokračovanie zo 6. strany)

zdeleniach *švajčiarski hostia*. *Dr. Unger* zdôraznil racionálnosť, finančnú efektívnosť a psychologické výhody práce rodinného lekára. *Dr. Tuma* v kazuistických zdeleniach poukázal na diagnostické možnosti rodinného lekára, ktoré sú často na úrovni dobre vybavených nemocníc u nás. Vystúpenie dokumentoval i krátkym videozáznamom z vlastného pracoviska, pričom zdôraznil *výhody spolupráce s manželkou*. Je potrebné podotknúť,

Blokovú výučbu otvoril v krátkom príhovore dekan LF doc. MUDr. I. Jurkovič, CSc.

Rodinné lekárstvo

že u nás prevláda „zvláštny" názor, že takáto spolupráca je nevhodná. (Viď materiály MZ SR o vykonávaní zdravotníckej starostlivosti v neštátnych zdravotníckych zariadeniach). Dr. Tuma definoval rodinného lekára ako *„odborníka na človeka, na jeho dušu"* a prirovnal jeho úlohu k úlohe dirigenta orchestra. Aj keď by bol orchester zostavený zo sebalepších špecialistov, bez dirigenta by nebol schopný hrať. Rodinný lekár je teda dlhodobý liečiteľ s integračnou úlohou v prevencii a terapii ochorení. Vo Švajčiarsku sa už dávnejšie stal rovnocenným partnerom klinických špecialistov, pričom často využíva i modernú diagnostickú techniku a konkurencia ho núti ustavične študovať. Meradlom jeho úspešnosti je sám pacient.

Obaja švajčiarski hostia pracujú ako poradcovia oboch rezortných ministerstiev zdravotníctva a tak potešilo ich konštatovanie, že reforma čsl. zdravotníctva spočíva predovšetkým v prechode od „obvoďáka" k rodinnému lekárovi. V súvislosti s perspektívou rozvoja medicíny v Európe i v ČSFR zdôraznili jej etické a filozofické aspekty.

Po referátoch zahraničných hostí vznikla *spontánna diskusia*, ktorej sa zúčastnili rovnakou mierou učitelia i poslucháči fakulty.

Na záver ich vystúpenia dekan LF *doc. MUDr. I. Jurkovič, CSc.* úprimne poďakoval švajčiarskym hostom *za pomoc pri organizovaní blokovej výučby i za perspektívy budúcej spolupráce*, ktorú *Čsl. – švajčiarska zdravotnícka spoločnosť* ponúkla našej fakulte. Naša *alma mater* reagovala na túto ponuku *ako prvá v ČSFR*.

Po krátkej prestávke a občerstvení pokračoval program podľa plánu. S prednáškami na tému: *„Motivácia a curriculum vitae všeobecného lekára"* vystúpili postupne: *MUDr. F. Zitrický*, t.č. námestník riaditeľa NsP Michalovce, *MUDr. Š. Lipčák*, všeobecný lekár zo Sobraniec, *MUDr. V. Varholová*, všeobecná lekárka z Humenného, *MUDr. M. Vendrák* zo závodnej ambulancie TU Košice a *MUDr. L. Varga* z polikliniky Staré mesto – Košice.

Zaujímavá bola *videosnímka* jedného pracovného dňa všeobecného lekára; autorkou jej scenára bola *MUDr. E. Vargová*. Nahrávka bola autentická, výber pacientov bol náhodný.

O výhodách práce manželského páru na jednom obvode referovali: *MUDr. Benická* a *MUDr. J. Benický*, t.č. riaditeľ NsP v Michalovciach. Ich spoločná prednáška bola bohato ilustrovaná kvalitnými diapozitívmi, grafmi a štatistickými údajmi v prehľadných tabuľkách. Bolo na škodu veci, že v diskusii sklzli autori z proponovanej tematiky a snažili sa využiť akademickú pôdu k politicko – ideologickému vplyvu na mladú generáciu, zastúpenú predovšetkým poslucháčmi 4. ročníka. Určite s dobrými úmyslami sa dotkli cítenia a filozofických postojov časti auditória.

MUDr. M. Horčíková z FNsP v Košiciach referovala o vzťahu lekár – pacient a jeho rodina.

MUDr. Z. Németh, obvodný lekár z Hrhova – Jablonova n/Turňou, prednášal zaujímavo o práci na vidieckom obvode.

MUDr. M. Marčeková z polikliniky Nový Smokovec upútala poslucháčov atraktívnou témou o práci všeobecného lekára v horskej oblasti.

Pred záverečným seminárom v malých študentských skupinách predniesli na seba nadväzujúce témy *o spolupráci všeobecného lekára so špecialistom: MUDr. E. Vargová* a *MUDr. J. Lazúr*.

(Pokračovania na 8. strane)

...naši jubilanti...naši jubilanti...

V máji 1992 okrúhleho životného výročia narodenín sa dožili títo učitelia, vedeckí pracovníci a zamestnanci UPJŠ:

65 rokov:

Jaroslava KARASKOVÁ – vrátnička PF
MUDr. Štefan ŠIMKO, CSc. – odb. asistent LF

60 rokov:

Doc. PhDr. Juraj BAČA, CSc. – FF
Doc. MUDr. Arnold GREGOR, CSc. – LF
PaedDr. Alojz MARTINČEK – VORŠ – ŠDaJ UPJŠ, Košice
Doc. Ing. František OLEJÁR, CSc. – PdF
Doc. PhDr. Tomáš STEJSKAL, CSc. – PdF

55 rokov:

PhDr. Magdaléna BARTLOVÁ, CSc. – odb. asistentka FF
Alexander DOROGI – stolár PF
Helena FILIPOVÁ – špec. laborantka – LF
PaedDr. Ján PETRÍK – odb. asistent – PdF
Helena OBZUTOVÁ – kuchárska pomocná sila – ŠDaJ Košice
Doc. MUDr. Tomáš HILDEBRAND, CSc. – LF

50 rokov:

Kvetoslava GODEKOVÁ – odb. referentka – LF
Helena VYCUDILOVÁ – opravárka prádla a odevov – ŠDaJ Prešov

Všetkým týmto oslávencom pri príležitosti výročia ich narodenín srdečne gratulujeme. Do ďalších rokov života im prajeme pevné zdravie, veľa úspechov v osobnom, rodinnom i občianskom živote, hodne radosti, spokojnosti, šťastia, ale aj chuti prekonávať ďalšie životné ťažkosti a prekážky, prispievať k rozvoju našej univerzity, ako aj Božieho požehnania.

– R –

Rodinné lekárstvo

(Dokončenie zo 7. strany)

Bloková výučba sa vydarila, všetci aktívni účastníci prednášali a diskutovali fundovane, o dobrú atmosféru podujatia sa postaral i *sponzor Galastroj, š.p. Sabinov*. V jednoznačne prevažujúcich pozitívach sa stratili drobné „chybičky krásy", predovšetkým skutočnosť, že mnoho autorov nedodržalo stanovený časový limit. Ostáva nám veriť, že všetky dobré predsavzatia sa v blízkej budúcnosti stanú skutočnosťou a *rodinný lekár sa ako integračná osobnosť* stane i v našej spoločnosti *základným pilierom zdravia ľudu*.

Doc. MUDr. Milan Kotráň, CSc., LF UPJŠ

Naša univerzita na veľtrhu vo Viedni

V dňoch 5. až 8. marca 1992 sa vo veľtržnom paláci konal *7. viedenský veľtrh informácií o štúdiu a povolaní*. Prvýkrát v 7-ročnej histórii mali tu prístup aj zahraničné univerzity ako vystavovatelia a veľtrh mal názov *„Univerzity Európy"*. A tak najbohatšia zahraničná účasť bola z ČSFR (18 vysokých škôl) a Maďarska (13).

Úvodné slovo k veľtrhu napísal vicekancelár a spolkový minister Rakúska pre vedu a výskum pán *dr. Erhard Busek* pod nadpisom *„Návrat do Európy"*, v ktorom veľtrh charakterizoval ako jednu z mnohých pomocí Rakúska východným susedom pri návrate univerzít a vedcov do spoločnej Európy v novej politickej situácii pokračujúceho demokratizačného procesu.

Medzi zahraničnými vystavovateľmi bola vďaka organizátorom aj naša Univerzita P. J. Šafárika. Účasti na veľtrhu vo Viedni však predchádzala veľmi náročná príprava, začínajúca už v decembri 1991. Musela sa vytvoriť skupina nadšencov z prešovských fakúlt, ktorí všetko včas pripravili na vysokej profesionálnej úrovni a organizačne zabezpečili. Naša univerzita sa prezentovala veľkým výtvarným panelom ako pútačom, farebnou publikáciou, videofilmom a bohatým informačným materiálom z jednotlivých fakúlt a celouniverzitných pracovísk, a to v spoločnej kóji s Univerzitou Komenského v Bratislave. Okrem informačnej činnosti v kójach prebiehal na veľtrhu celý rad aktivít, ktorých sme sa zúčastnili. Bol to diskusný večer v *Club Internacional Universitaire* dňa 4. 3. 1992 na tému: *„Zmeny v univerzitnom systéme východnej Európy"*, pódiová diskusia, brífing a interview so zahraničnými novinármi. Nikto z našej univerzity nemal skúsenosti s prípravou podobnej reprezentácie, ani podrobnejšie informácie o priebehu veľtrhu a o očakávanom záujme zo strany návštevníkov veľtrhu. Prípravný výbor si preto mohol stanoviť iba všeobecné ciele účasti našej univerzity, a to:

1. programovanie našej univerzity ako pedagogickej a vedeckej inštitúcie miest Košice a Prešova celého východoslovenského regiónu;
2. poskytovanie informácií o možnostiach a podmienkach štúdia;
3. nadviazanie kontaktov s rakúskymi osobnosťami a inštitúciami zodpovednými za výchovu, vzdelávanie, vedu a výskum.

Dá sa povedať, že očakávania v tomto smere sa splnili. Návštevníci veľtrhu pochopiteľne navštevovali predovšetkým rakúskych vystavovateľov (50 – 100 záujemcov za hodinu), kým my sme mali okolo 30 návštevníkov denne. Záujem bol hlavne o *jazykové kurzy* ruštiny, ukrajinčiny a slovenčiny, ako aj o *informácie o možnostiach spolupráce*. Počas veľtrhu vznikol alebo sa upevnil kontakt s početnými významnými osobami a organizáciami. Reprezentanti našej univerzity zhrnuli svoje poznatky a skúsenosti z veľtrhu *do nasledovných odporúčaní* pre budúcnosť:

1. Pripraviť obsahove aj graficky atraktívnejšie informačné materiály, ktoré by sa dali vložiť do pútavého obalu, a pre významných hostí mať k dispozícii osobitné darčeky.
2. Výzdobu stánku usmerňovať v budúcom roku viac do reklamnej polohy, pričom možno poukazovať na to, že pre úspešný styk s východnými trhmi sú potrebné aj jazykové znalosti, znalosti kultúry a zvyklostí, čo UPJŠ môže vďaka svojej geografickej polohe veľmi výhodne ponúknuť.
3. Skúsenosti získané v tomto roku poukazujú na to, že mládežníci z Rakúska preferujú v súčasnosti krátkodobé študijné pobyty v Československu, zamerané predovšetkým na jazykovú prípravu, resp. na zdokonalenie jazykových zručností. Tohto času sa orientujú prevažne na Bratislavu a okolie. Konštatovať možno aj ich ochotu cestovať hlbšie do krajiny, ak je ponuka kurzov atraktívna.
4. Ak by sa univerzitné pracoviská rozhodli ponúknuť takýto špecializovaný prázdninový program (jazykovo – kultúrno – poznávacia orientácia), je potrebné príslušné materiály a informácie o študijných možnostiach na našej univerzite podľa vzoru publikácie *„Studieren und Forschen in Österreich"* zaslať na Rakúske dokumentačné centrum pre štúdiá v zahraničí do rúk *doktorovi Friedrichovi G. Schadlbauerovi, M.A.* Toto pracovisko pripravuje publikáciu pod titulom *„Štúdium v Česko – Slovensku"*, a tým by sa zabezpečila propagácia UPJŠ aj z rakúskej strany.
5. Rozsiahlejšiu kooperáciu s rakúskymi inštitúciami by bolo vhodné usmerniť na kontakty s pracoviskami univerzít v *Grazi, Klagenfurte a Salzburgu*. Univerzita vo Viedni sa sústreďuje na spoluprácu s pracoviskami v Bratislave, Brne a v Prahe.

Realizačný štáb priniesol domov z viedenského veľtrhu bohatý informačný materiál, ktorý bol pre našu verejnosť k dispozícii na výstave v Prešove aj v Košiciach.

Organizačný výbor veľtrhu vo Viedni zhodnotil účasť zahraničných vystavovateľov veľmi kladne, preto je nádej, že toto podujatie, ktorého garantom je *rakúske ministerstvo pre vedu a výskum*, sa uskutoční aj na budúci rok. Dúfajme, že i za našej účasti.

My sme Rakúšanom závideli ich takmer dokonalý *poradenský systém pre absolventov stredných škôl pri voľbe štúdia a povolania*, ktorého neoddeliteľnou súčasťou je aj *veľtrh informácií*. Preto sa natíska úvaha o potrebe podobného podujatia u nás.

Doc. MUDr. F. Longauer, CSc., PaedDr. M. Ďuriček, CSc., PhDr. M. Bujňáková, CSc., PhDr. J. Račok

UNIVERSITAS Šafarikiana

• **Vydáva:** Rektorát UPJŠ Košice, Šrobárova 2 ☎ 226 08 • **Predseda redakčnej rady:** Doc. PhDr. Július Rybák, CSc. • **Vedúci redaktor:** PhDr. Julius Hank • **Členovia redakčnej rady:** Marián Milčák, PhDr. Jaroslav Rezník, PaeDr. Jana Kocvárova, Ing. Radomír Mlýnek, JUDr. Mikuláš Mikolaj, CSc., Doc. MUDr. Milan Kotráň, CSc., Mgr. Ján Krajňák, Ing. Jozef Palaščák • **Technický redaktor:** Ing. Jozef Depta • **Tlač:** Edičné stredisko UPJŠ v Košiciach • **Adresa vedúceho redaktora:** Katedra jazykov UPJŠ, Mojmírova 2, 040 01 Košice, ☎ 243 12 • **Univerzitný časopis vychádza ako mesačník, 10-krát ročne, pre vlastnú potrebu.**